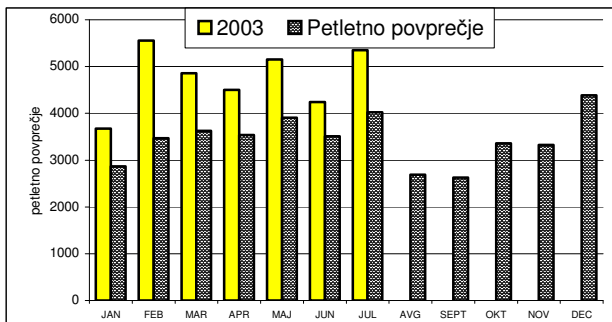

Julija 2003 je bilo v Sloveniji prijavljenih 5351 primerov nalezljivih bolezni. Število prijav se je v primerjavi s predhodnim mesecem povečalo za 1112 primerov, v primerjavi z istim mesecem lani pa je število prijav višje za 342 prijav. Kot je razvidno iz spodnje slike, je število prijavljenih primerov nalezljivih bolezni višje od petletnega povprečja že od samega začetka leta. V številu prijav niso zajete spolno prenosljive bolezni (razen hepatitisov), aids in tuberkuloza.

Julija 2003 je bila stopnja obolenosti 268,6 na 100.000 prebivalcev.

Slika 1: PRIJAVLJENE NALEZLJIVE BOLEZNI IN PETLETNO POVPREČJE, PO MESECIH

Najvišja stopnja obolenosti je bila v novogoriški regiji, ki ji sledita koprška in murskosoboška regija. Najnižja obolenost je bila julija na Koroškem (preglednica 1).

Preglednica 1: PRIJAVLJENE NALEZLJIVE BOLEZNI PO REGIJAH OD 1. 7. DO 31. 7. 2003

REGIJA	ŠT. PRIMEROV	Mb/100 000
CELJE	770	257,6
NOVA GORICA	505	489,6
KOPER	487	350,9
KRANJ	694	352,1
LJUBLJANA	1391	231,3
MARIBOR	633	197,8
M. SOBOTA	354	285,2
NOVO MESTO	478	354,5
RAVNE	39	52,6
SKUPAJ	5351	268,6

Prvič letos je bila najpogosteje prijavljena bolezen lymška borelijoza (889), ki predstavlja 16,6% vseh prijav v tem mesecu. Sledijo salmonelne okužbe, katerih incidenca se je v mesecu juliju občutno povečala. Največkrat je bila izolirana *Salmonella enteritidis* (763). Na tretjem mestu so enterokolitisi neznane etiologije s 795 primeri. Tudi slednjih je bilo prijavljenih več kot v mesecu juniju, in sicer za 37 %. Norice so v opazovanem mesecu šele na

četrtem mestu z 719-timi prijavami. Sledijo mikrosporija (266) in

akutni tonzilitis (248). Na sedmem mestu so virusne črevesne okužbe, med katerimi je bilo največ prijavljenih rotavirusov in enteritisov, ki jih povzročajo calici virusi. Na osmem mestu je šen (216), sledijo bakterijske okužbe s hrano in streptokokna angina.

Deset najpogosteje prijavljenih nalezljivih bolezni (preglednica 2) predstavlja v mesecu juliju 84 % vseh prijavljenih nalezljivih bolezni.

Preglednica 2: DESET NAJPOGOSTEJE PRIJAVLJENIH NALEZLJIVIH BOLEZNI V JULIJU 2003

DIAGNOZA	JUNIJ 2003	JULIJ 2003	Mb/100.000
LYMSKA BORELIJOZA	467	889	44,6
SALMONELNI ENTERITIS	308	825	41,4
GASTROENTEROKOLITISI*	579	795	39,9
NORICE	1053	719	36,0
MIKROSPORIJA	171	266	13,3
AKUTNI TONSILITIS	287	248	12,4
VIRUSNE ČREV. INFEKCIJE	223	226	11,3
ŠEN	174	216	10,8
BAKTER. ČREV. INFEKCIJE	317	158	7,9
STREPTOKOKNA ANGINA	128	156	7,8
SKUPAJ	3707	4498	225,8

* okužba, pri kateri povzročitelj ni znan

Od bolezni proti katerim se izvaja obvezno cepljenje je bilo prijavljenih 11 primerov **oslovskega kašlja**. V letošnjem letu opažamo pogostejše obolenje zaradi oslovskega kašlja zlasti med šolsko mladino, ki je bila cepljena po programu. Tako je bilo v letošnjem letu prijavljenih že 76 primerov. V enakem obdobju lani je bilo prijavljenih 30 primerov. Med zbolelimi v juliju 2003 je bilo 6 otrok cepljenih. Zbolelo je 7 deklic in 4 dečki. Najstarejša je bila stara 17 let, najmlajša pa 1 mesec. Hospitaliziranih je bilo 8 otrok.

Prijavljenih je bilo šest primerov **mumpsa**. Zbolele so tri ženske stare 9, 15 in 20 let ter trije moški, stari 14, 27 in 55 let. Med njimi sta bila 9-letna deklica in 14-letni deček proti mumpsu cepljena. Skupno je bilo letos prijavljenih 19 primerov mumpsa.

Drugih otroških bolezni proti katerim poteka sistematično cepljenje v mesecu juliju nismo beležili.

Prejeli smo 2-prijavi **akutnega hepatitisa A**, 2-prijavi **akutnega hepatitisa B**, 1 prijavo **kroničnega hepatitisa B**, 10 prijav **kroničnega hepatitisa C** ter 7 prijav **nosilstva HBs antigena**.

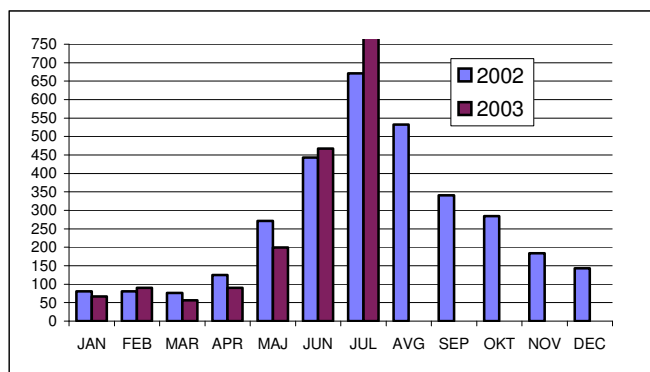
Julija 2003 je bilo prijavljenih 33 **seps** pri hospitaliziranih bolnikih. V 10 primerih povzročitelj ni bil dokazan. Med znanimi povzročitelji seps so bili: *Staphylococcus aureus*, *Escherichia coli*, *Streptococcus pneumoniae*, *Streptococcus agalactiae*, *Pseudomonas aeruginosa* in *Yersinia enterocolitica*.

V mesecu juliju je bil prijavljen en **meningokokni meningitis**. Zbolela je 54-letna ženska iz ljubljanske regije. Letos je bilo prijavljenih že 9 meningokoknih meningitsov.

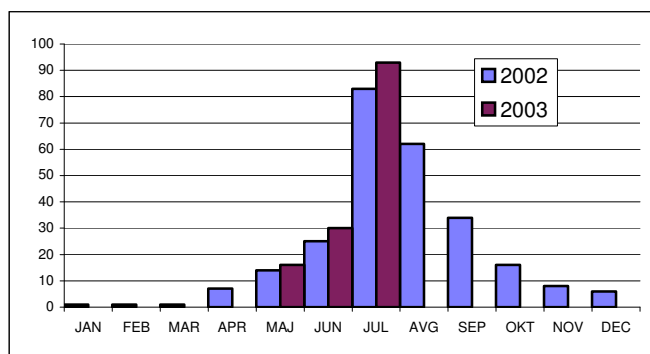
Prijavljenih je bilo 889 primerov **lymske borelioze**, od tega 876 eritemov migrans, 3 lyme polinevropatije, 4 lyme artiritisi in 6 lyme meningitsov. V enakem obdobju lani je bilo prijavljenih 671 primerov lymske borelioze.

V letos smo prve prijave **klopnega meningoencefalitisa** prejeli šele maja. V maju je bilo prijavljenih 16 primerov, v juniju 34, v juliju pa kar 93 primerov, skupaj 143 primerov. V letu 2002 je bilo v prvih sedmih mesecih prijavljenih 132 primerov klopnega meningoencefalitisa.

Slika 2: **LYME BORELIOZA PO MESECIH V LETIH 2002 IN 2003** (po datumu prijave)

Slika 3: **KLOPNI MENINGOENCEFALITIS PO MESECIH V LETIH 2002 IN 2003** (po datumu prijave)

UMRLI

Julija 2003 smo prejeli 6 prijav smrti zaradi nalezljivih boleznih. Zaradi pljučnice je umrlo 5 oseb, ena oseba pa je umrla zaradi klasične oblike Creutzfeld – Jakob-ove bolezni.

EPIDEMIJE

Julija 2003 je bilo prijavljenih 6 epidemij nalezljivih boleznih.

Zavod za zdravstveno varstvo Celje je prijavil kontaktno epidemijo med varovanci doma starejših občanov. Zbolelo je 20 oseb, ena pa je bila hospitalizirana. Povzročitelj je bil *rotavirus*.

Obsežnejšo alimentarno epidemijo je prijavil **Zavod za zdravstveno varstvo Koper**. Zaradi zaužitja krofa ali rogljička z vanilijevo kremo, iz zasebne slaščičarne v okolici Izole, je zbolelo 125 oseb, 65 pa je bilo hospitaliziranih. Izolirana je bila *Salmonella enteritidis*. O zbolelih poročajo tudi iz drugih krajev po Sloveniji, saj so številni zboleli ravno v tem času preživljali dopust na slovenski obali. Do druge alimentarne epidemije v koprski regiji je prišlo med gosti restavracije v Izoli. Zaradi zaužitja kontaminiranega obroka hrane je zbolelo 9 oseb, trije pa so bili hospitalizirani. Tudi v tem primeru je šlo za okužbo s *Salmonello enteritidis*.

Iz **Zavoda za zdravstveno varstvo Ljubljana** so prijavili alimentarno epidemijo med zaposlenimi večje tovarne v Zasavju. V tem primeru je šlo za kontaminirano malico (dunajski zrezek in krompirjeva solata), prav tako s *Salmonello enteritidis*. Od 115 zbolelih je bilo zaradi težje klinične slike hospitaliziranih 28 oseb.

Iz **Zavoda za zdravstveno varstvo Maribor** smo prejeli obvestilo o zastrupitvi 9 oseb, ki so jedle v zasebni restavraciji v Mariboru. Pet oseb je bilo hospitaliziranih. Povzročitelj ni bil ugotovljen.

Zavod za zdravstveno varstvo Novo mesto je prijavil alimentarno epidemijo, v kateri so zboleli udeleženci tabora ob reki Kolpi. Zbolelo je 19 oseb. Inkriminiran obrok hrane je bil carski praženec. Iz blata zbolelih je bil izoliran koagulaza poz. stafilokok.

GRIPA

Podatki o gripi, ki jih zbira EISS-Evropska mreža za spremljanje gripe v obdobju od oktobra 2000 do julija 2003, so dostopni na spletni strani Interneta <http://www.eurosurveillance.org>

SZO JE OBJAVILA NAVODILA ZA PRIHODNJE JAVNO ZDRAVSTVENE AKTIVNOSTI ZA OBVLADOVANJE SARS

Svetovna zdravstvena organizacija (WHO) je objavila dokument v katerem so navedeni kriteriji za vzpostavitev pripravljenosti in pristopa k epidemiološkemu spremljanju SARS v obdobju po epidemiji akutnega sindroma oteženega dihanja (SARS) (1).

Pripravljenost na SARS je mišljena zelo operativno zaradi zagotovitve ustreznih javno zdravstvenih ukrepov v primeru bolnika z atipično pljučnico ali RDS.

Dokument obsega novo klinično in laboratorijsko definicijo, vključno z obvladovanjem SARS s priporočenimi javno zdravstvenimi ukrepi in ukrepi za preprečevanje prenosa okužbe.

Podani so predlogi pristopa k povečanemu epidemiološkemu spremljanju, navodila glede klinične, laboratorijske in radiološke diagnostike, kot pomoč klinikom pri diagnostiki SARS.

SZO priporoča tri nivoje spremljanja, ki naj temeljijo na oceni tveganja v nedavni epidemiji in možnosti za ponovitev.

1. Območje na katerem je možen ponoven pojav coronavirusa (SARS-CoV), ki povzroča SARS

Države, ki so imele epidemijo ali so potencialni vir za epidemijo SARS.

Priporočilo: posebna preučevanja SARS-CoV okužbe pri ljudeh in živalih, pripravljenost na SARS in povečano epidemiološko spremljanje.

2. »Vroč« območje

Države, v katerih je bilo v nedavni epidemiji precejšnje širjenje ali vnos velikega števila zbolelih.

Priporočilo: pripravljenost na SARS in povečano epidemiološko spremljanje.

3. Območja z nizkim tveganjem

Države, ki niso zabeležile primerov SARS, ali so imele le vnesene primere, ali so imele le omejeno širjenje v nedavni epidemiji.

Priporočilo: spremljanje zaradi pripravljenosti na SARS* pri zdravstvenih delavcih, drugem bolnišničnem osebju, pacientih in obiskovalcih v zdravstvenih zavodih.

***Definicija pripravljenosti na SARS**

Dva ali več zdravstvenih delavcev v isti enoti, ki izpolnjujejo kriterije za klinično definicijo primera SARS in zbolijo v istem časovnem obdobju desetih dni.

ALI

Bolnišnična okužba pri treh ali več osebah (zdravstveni delavec in/ali bolnik in/ali obiskovalec) v isti enoti, ki izpolnjujejo kriterije za klinično definicijo primera SARS in zbolijo v istem časovnem obdobju desetih dni.

Skupno je bilo v svetu prijavljenih 8422 primerov SARS, od tega je 916 bolnikov umrlo (smrtnost 11%) (3). Z velikimi naporji in javno zdravstvenimi ukrepi se je 5. julija prekinila veriga prenosa (s človeka na človeka) virusa, ki povzroča SARS. (2). SARS je predstavljal grožnjo celemu svetu in z aktivnim pristopom je uspelo zadržati širjenje v dobrih štirih mesecih. Spoznanja o epidemiologiji in ekologiji SARS gotovo še niso dokončna in vsekakor je ponoven pojav bolezni in epidemije zelo možen.

V obdobju po epidemiji je zelo pomembna mednarodna izmenjava informacij in obveščanje. Zato SZO še vedno zahteva sporočanje o laboratorijsko potrjenih primerih.

<http://www.who.int/csr/sars/postoutbreak/en/>.

Junija 2003 je Evropska Komisija objavila dokument, v katerem so povzete aktivnosti, ki so jih izvajale države članice in pridružene članice za obvladovanje epidemije akutnega sindroma oteženega dihanja (4 in pripadajoče reference).

Eurosurveillance še naprej objavlja sveže podatke in spoznanja o SARS na spletni strani (<http://www.eurosurveillance.org/links/sras-01.asp>) in bo s tem nadaljeval in posredoval čimveč povezav.

Inštitut za varovanje zdravja RS in Ministrstvo za zdravje sta v času epidemije sproti spremljala dogajanje, nova dognanja in vključevala priporočila in strokovne smernice v doktrino na področju obvladovanja bolezni in epidemije. (5-8). Informacije, ki so bile posredovane strokovni in laični javnosti, so bile povzete v medijih z okoli 700 objavami v roku štirih mesecev. Informacije so tudi na spletni strani IVZ in MZ.

Reference:

1. WHO. Communicable Disease Surveillance and Response. Alert, verification and public health management of SARS in the post-outbreak period. 14 August 2003. (<http://www.who.int/csr/sars/postoutbreak/en/>)
2. WHO. Communicable Disease Surveillance and Response. Disease outbreak news: Update 96 - Taiwan, China: SARS transmission interrupted in last outbreak area, 5 July 2003. (http://www.who.int/csr/don/2003_07_05/en/print.html).
3. WHO. Summary table of SARS cases by country 1 November 2002 - 7 August 2003. 15 August 2003. (http://www.who.int/csr/sars/country/en/country2003_08_15.pdf)
4. Eurosurveillance Weekly. Control of SARS in the EU: measures undertaken by member states and accession countries. *Eurosurveillance Weekly* 2003; 7: 030626 (<http://www.eurosurveillance.org/ew/2003/030626.asp>)
5. MZ/IVZ. Obvestila za zdravnike. Marec 2003. (<http://www.gov.si/mz/> in <http://www.sigov.si/ivz/>)
6. MZ/IVZ. Obvestila za potnike. Marec 2003
7. MZ/IVZ. Obvestilo za letalske prevoznike. Marec 2003
8. MZ/IVZ. Obvestilo za policijo. April 2003

(A. Kraigher, A. Hočevar Grom, M. Sočan, L. Pahor)

Slika 3: SPREMLJANJE GRIPI PODOBNE BOLEZNI IN AKUTNIH RESPIRATORNIH INFEKTOV PREKO MREŽE OSNOVNEGA ZDRAVSTVENGA VARSTVA V SLOVENIJI OD LETA 2000 DO JULIJA 2003, PO TEDNIH

